

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 35/15

V Luxembourg, 26. marca 2015

Sklepni predlogi generalnega pravobranilca v zadevi C-67/14
Jobcenter Berlin Neukölln proti Nazifi, Soniti, Valentini in Valentinu
Alimanovicu

Po mnenju generalnega pravobranilca M. Watheleta je državljane Unije, ki se preselijo v državi članico, katere državljanstva nimajo, da bi tam iskali zaposlitev, mogoče izključiti od prejemanja nekaterih socialnih dajatev

Kadar pa je zadevna oseba že imela zaposlitev, ji teh dajatev ni mogoče zavrniti samodejno, brez posamične preučitve

V sodbi Dano¹ je Sodišče pred kratkim razsodilo, da države članice od prejemanja dajatev socialne pomoči lahko izključijo državljane Unije, ki na njihovo ozemlje ne pridejo z namenom, da bi tam poiskali zaposlitev. Ta zadeva se je nanašala na nemške dajatve iz okvira temeljnega zagotavljanja dajatev („Grundsicherung“), katerih namen je zlasti zagotoviti, da imajo do njih upravičene osebe dovolj sredstev za preživljanje.

V obravnavani zadevi mora Sodišče odgovoriti na vprašanje, ali je take dajatve mogoče zavrniti tudi državljanu Unije, ki išče zaposlitev, potem ko je nekaj časa že delal v državi članici gostiteljici.

Nazifa Alimanovic in njeni trije otroci, Sonita, Valentina in Valentino, so švedski državljani. Vsi trije otroci so rojeni v Nemčiji, in sicer v letih 1994, 1998 in 1999. Potem ko je družina prebivala v tujini, se je junija 2010 ponovno preselila v Nemčijo. N. Alimanovic in njena najstarejša hči Sonita sta bili od junija 2010 do maja 2011, torej manj kot eno leto, v Nemčiji kratkotrajno zaposleni ali zaposleni v okviru ukrepov za spodbujanje zaposlovanja. Od takrat naprej nista več imeli zaposlitve. Od 1. decembra 2011 do 31. maja 2012 sta prejemale dodatke za kritje preživitinskih stroškov za upravičence, ki so zmožni za delo („Arbeitslosengeld II“), Valentina in Valentino pa sta prejemale socialne dodatke za upravičence, ki niso zmožni za delo. Pristojni nemški organ, Jobcenter Berlin Neukölln, je nato prenehal izplačevati te dodatke, saj je menil, da so N. Alimanovic in njena najstarejša hči Sonita kot tuji iskalki zaposlitve ter zato tudi Valentina in Valentino izključeni od prejemanja zadevnih dodatkov. V skladu z nemško zakonodajo namreč do teh dajatev niso upravičeni tujci (in njihovi družinski člani), ki imajo pravico do prebivanja zgolj zato, ker iščejo zaposlitev. Bundessozialgericht (Zvezno socialno sodišče, Nemčija), ki odloča o tem sporu, Sodišče sprašuje, ali je ta izključitev združljiva s pravom Unije.

Generalni pravobranilec M. Wathelet v danes predstavljenih sklepnih predlogih izhaja iz predpostavke, da je (vsaj pretežno) namen dajatev iz obravnavane zadeve zagotoviti sredstva za preživljanje, ki omogočajo življenje v skladu s človekovim dostojanstvom, in ne (ali zgolj drugotno) lajšati dostop do trga dela. Iz tega sledi, da je treba te dajatve šteti za dajatve socialne pomoči v smislu direktive „državljan Unije“.²³⁴

¹ Sodba Sodišča z dne 11. novembra 2014, Dano ([C-333/13](#)), glej tudi [sporočilo za medije št. 146/14](#).

² Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EGS (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46).

³ M. Wathelet poleg tega izhaja iz predpostavke, da gre tudi za posebne denarne dajatve, za katere se ne plačujejo prispevki, v smislu Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 72), kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (EU) št. 1244/2010 z dne 9. decembra 2010 (UL L 338, str. 35).

⁴ V nasprotnem primeru meni, da je treba preučiti združljivost zadevne izključitve od dajatev z določbami o svobodnem gibanju delavcev iz Pogodb Unije. Pri taki preučitvi bi se moralo uporabiti enako razlogovanje.

Direktiva sicer določa, da je državljana Unije prepovedano diskriminirati na podlagi državljanstva, vendar pa vsebuje izjemo od tega načela v zvezi z dajatvami socialne pomoči. Na podlagi direktive državi članici namreč ni treba podeliti pravice do dajatve socialne pomoči v prvih treh mesecih prebivanja ali v daljšem obdobju iskanja zaposlitve v primeru državljanov Unije, ki so na njeno ozemlje prišli z namenom iskanja zaposlitve.

Po mnenju generalnega pravobranilca je treba to izjemo razlagati ozko, omejitve, ki iz nje izhajajo, pa morajo biti legitimne. M. Wathelet zato predlaga **razlikovanje med tremi položaji**.

Prvič, državljana države članice, ki pride na ozemlje druge države članice in ki tam prebiva (manj kot tri mesece ali več kot tri mesece) brez namena, da bi si tam poiskal zaposlitev, je mogoče, kot je Sodišče razsodilo v sodbi Dano, legitimno izključiti od dajatev socialne pomoči, da bi se ohranilo finančno ravnovesje nacionalnega sistema socialne varnosti.

Drugič, taka izključitev je iz istih razlogov legitimna tudi glede državljana države članice, ki na ozemlje druge države članice pride, da bi si tam poiskal zaposlitev.

Tretjič, kar zadeva državljana države članice, ki že več kot tri mesece prebiva na ozemlju druge države članice in je tam opravljal poklicno dejavnost, pa generalni pravobranilec nasprotno meni, da mu zadevnih dajatev ni mogoče samodejno zavrniti.

Res je, da državljani Unije, ki je na nacionalnem ozemlju poklicno dejavnost opravljal manj kot eno leto, lahko v skladu s pravom Unije po šestih mesecih brezposelnosti izgubi status delavca (glede N. Alimanovic in njene hčerke Sonite se je to zgodilo decembra 2011).

Vendar je **v nasprotju z načelom enakega obravnavanja,**⁵ **če se državljana Unije samodejno izključi od prejemanja dajatev socialne pomoči, kot so te v obravnavani zadevi, po preteku šestih mesecev neprostovoljne brezposelnosti, potem ko je poklicno dejavnost opravljal manj kot eno leto, ne da bi bilo temu državljanu omogočeno, da dokaže obstoj dejanske povezave z državo članico gostiteljico.**

V zvezi s tem je poleg elementov, ki izhajajo iz družinskih okoliščin (kot je šolanje otrok), eden od elementov, s katerimi je mogoče dokazati obstoj take povezave z državo članico gostiteljico, dejansko in resnično iskanje zaposlitve v razumno dolgem obdobju. V ta namen bi bilo treba upoštevati tudi preteklo opravljanje poklicne dejavnosti in celo pridobitev nove zaposlitve po predložitvi prošnje za dodelitev socialnih dajatev.

Izven okvira vprašanj, ki jih je postavilo Bundessozialgericht, M. Wathelet poudarja, da imata **Valentina in Valentino Alimanovic, če je dokazano, da se redno šolata v ustanovi v Nemčiji** (kar mora preveriti predložitveno sodišče), **tako kot njuna mati, N. Alimanovic, pravico do prebivanja na ozemlju Nemčije na podlagi prava Unije.** Otroci državljana države članice, ki dela ali je delal v državi članici gostiteljici, in tisti od staršev, ki ima dejansko skrbništvo nad njimi, se namreč v državi članici gostiteljici lahko sklicujejo na pravico do prebivanja **že zgolj zato, ker pravo Unije**⁶ **tem otrokom daje pravico do dostopa da izobraževanja.** Ta pravica do prebivanja ni odvisna od pogojev, določenih v direktivi „državljan Unije“ (med katerimi sta med drugim dovolj sredstev in celovito zavarovalno kritje). **V teh okoliščinah se izključitev od dajatev socialne pomoči, določena v nemški zakonodaji, za položaj N. Alimanovic in njenih mlajših otrok ne bi uporabila, saj se nanaša le na osebe, „katerih pravica do prebivanja temelji le na iskanju zaposlitve, in njihove družinske člane“.**

OPOZORILO: Sklepni predlogi generalnega pravobranilca Sodišča ne zavezujejo. Njegova naloga je, da Sodišču popolnoma neodvisno predlaga pravno rešitev v zadevi, za katero je odgovoren. Sodniki Sodišča zdaj začenejajo razpravo v tej zadevi. Sodba bo izdana naknadno.

⁵ Kot je določeno s Pogodbama Unije in podrobneje določeno v Uredbi št. 883/2004 in Direktivi 2004/38.

⁶ Uredba (EU) št 492/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o prostem gibanju delavcev v Uniji (UL L 141, str. 1).

OPOZORILO: Vprašanje za predhodno odločanje omogoča sodiščem držav članic, da glede spora, ki jim je bil predložen v odločanje, vprašajo Sodišče o razlagi prava Unije ali pa mu predlagajo, da odloči o veljavnosti akta Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Naloga nacionalnega sodišča je odločiti o zadevi v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba enako zavezuje druga nacionalna sodišča, ki imajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki ne zavezuje Sodišča.

[Celotno besedilo](#) sklepnih predlogov je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki predstavitve sklepnih predlogov so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.